

Απραξία σίτισης και κατάποσης σε ενήλικες

Χρηστίδου Παρασκευή

Λογοθεραπεύτρια

Ορισμός της δυσφαγίας

Η δυσφαγία ορίζεται ως η δυσκολία στη μεταφορά της τροφής (του βλωμού) από το στόμα στο στομάχι.

Οι δυσκολίες μπορεί να αφορούν στο στοματικό, φαρυγγικό ή οισοφαγικό στάδιο της καταποτικής ακολουθίας. Οι βλάβες μπορεί να ποικίλουν από καθυστέρηση στη μεταφορά μέχρι απουσία μεταφοράς του βλωμού και περιλαμβάνουν εσφαλμένες κατευθύνσεις της μεταφοράς όπως για παράδειγμα εισχώρηση τον αεραγωγό.

Ένας πιο λειτουργικός ορισμός είναι αυτός που ορίζει πως η δυσφαγία είναι μία κατάσταση που προκύπτει από μία διαταραχή είτε στην ευχαρίστηση κατά τη σίτιση, είτε στην διατήρηση της θρέψης και της ενυδάτωσης.

Σε ποιους εμφανίζεται

- ▶ Κυρίως σε άνοιες (νόσος Alzheimer)
  - ▶ Μετά από αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο (ΑΕΕ)
  - ▶ Μετά από κρανιοεγκεφαλική κάκωση
  - ▶ Όγκοι εγκεφάλου
-

Χαρακτηριστικά απραξίας σίτισης

- ▶ Αγνωσία τροφής (πρώιμο στάδιο)
  - ▶ Με συνέπεια την καθυστέρηση να ανοίξει ο ασθενής το στόμα για να δεχτεί τροφή
- ▶ Δυσκολία χειρισμού του κουταλιού, μαχαιριού ή πιρουνιού

Στάδια κατάποσης

- ▶ Στοματικό
  - ▶ Φαρυγγικό
  - ▶ Οισοφαγικό
-

Χαρακτηριστικά απραξίας κατάποσης

- ▶ Διαταραχή του συντονισμού των χειλιών, της γλώσσας και της γνάθου
- ▶ Δυσκολία στην έναρξη του στοματικού σταδίου (έως και 4 λεπτά!): οι ασθενείς είτε μετακινούν την τροφή μέσα στο στόμα γιατί δεν είναι σίγουροι τι θα κάνουν με αυτή και πώς να ξεκινήσουν την κατάποση, είτε κρατούν την τροφή στο στόμα χωρίς καμία κίνηση της γλώσσας.
  - ▶ Αυτοί οι ασθενείς εμφανίζουν επίσης στοματική αγνωσία τροφής. Όταν η τροφή δεν αναγνωρίζεται στο στόμα, δεν υπάρχει λόγος να ξεκινήσει η στοματική φάση της κατάποσης. Αυτό οδηγεί στη διατήρηση της τροφής στο στόμα χωρίς κατάποση.
- ▶ Πιο σπάνια κατάποση της τροφής χωρίς να έχει προηγηθεί μάσηση

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

- ▶ Υποσιτισμός
  - ▶ Αφυδάτωση
  - ▶ Μείωση σωματικού βάρους
-

Παράγοντες που θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας

- ▶ Θα πρέπει να εξετάσουμε τη συνολική κατάσταση του ασθενή συμπεριλαμβάνοντας την εξέλιξη της νόσου έτσι ώστε να αποφανθούμε ρεαλιστικά για το αν ο ασθενής μας είναι υποψήφιος για θεραπεία ή αν θα πρέπει να αποκλειστεί.
  - ▶ Αλλαγές συμπεριφοράς στα γεύματα
  - ▶ Αλλαγές στη φυσιολογία της κατάποσης
  - ▶ Αλλαγές στο γνωστικό δυναμικό
  - ▶ Διαταραχές του λόγου
  - ▶ Μειωμένη αισθητικότητα
- ▶ Είναι αντιδεοντολογικό να συνεχίσουμε να παρέχουμε θεραπεία σε έναν ασθενή από τον οποίο δεν περιμένουμε εξέλιξη.
- ▶ Σε αυτή την περίπτωση
  - ▶ Ενημερώνουμε τους φροντιστές

Στόχοι παρέμβασης

- ▶ Στόχος δεν είναι η εκτέλεση μιας άσκησης ΑΛΛΑ το θεραπευτικό πλάνο και τα αποτελέσματα θα πρέπει να έχουν ως στόχο την λειτουργικότητα.
  - ▶ Ασφαλής κατάποση (π.χ χρήση πηκτικού παράγοντα)
  - ▶ Μείωση του χρόνου σίτισης

Στοματική σίτιση ή γαστροστομία;

- ▶ Η απόφαση θα πρέπει να βγει σε συνεργασία με τη διεπιστημονική ομάδα, τους συνοδούς και τον ασθενή εάν το επιτρέπει η κατάστασή του
- ▶ Θα πρέπει να έχουμε εξαντλήσει κάθε προσπάθειες πριν να προχωρήσουμε στην απόφαση εναλλακτικού τρόπου σίτισης-γαστροστομίας

Τρόποι παρέμβασης στην απραξία κατάποσης

- ▶ Ανθρακούχα ποτά
- ▶ Θερμοκρασία φαγητού/ υγρού
- ▶ Υφή φαγητού
- ▶ Έντονα γευστικά ερεθίσματα (ξινό)
- ▶ Μέγεθος βλωμού
- ▶ Τεχνικές αισθητηριακής διέγερσης (θερμική- απτική διέγερση)
- ▶ Πίεση του κουταλιού στη γλώσσα

Τρόποι παρέμβασης στην απραξία σίτισης

- ▶ Στείρο περιβάλλον
  - ▶ Απομάκρυνση περιττών αντικειμένων από το τραπέζι
  - ▶ Αποφυγή σίτισης σε χώρους συγκέντρωσης (π.χ τραπεζαρία)
  - ▶ Ελαχιστοποίηση θορύβων (τηλεόραση)
  - ▶ Λίγα και μικρά διαλείμματα
- ▶ Στρατηγικές σίτισης:
  - ▶ Οικογενειακό τραπέζι
  - ▶ Ένας προς έναν (φροντιστής- ασθενής)
  - ▶ Ελκυστικά πιάτα
  - ▶ Ρουτίνα: ώρα και τρόπος σερβιρίσματος

• • •

- ▶ Ενθάρρυνση αυτοεξυπηρέτησης
  - ▶ Χρήση βοηθητικού εξοπλισμού (π.χ ειδικά μαχαιροπίρουνα)
  - ▶ Φαγητά που τρώγονται με τα χέρια (π.χ πιτάκια)
  - ▶ Λεκτική ή κινητική παρότρυνση
  - ▶ Καθοδήγηση χέρι με χέρι
  - ▶ Σωστή στάση σώματος
- ▶ Εκπαίδευση φροντιστών

Ευχαριστώ!